

Førstestatsadvokat Runar Torgersen
Riksadvokatens Kontor

26. september 2025

Riksadvokatens ansvar for prinsipiell gjennomgang av ruspolitikken

Med dette brevet mottar Riksadvokatens kontor en symbolsk mengde cannabis som en del av Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk (AROD)s sivile ulydighet. Denne handlingen er ment som en ikke-kommersiell og fredelig protest for å aktivere prøvelsesretten, uten intensjon om distribusjon eller profitt. Formålet er å bidra til økt integritet i det norske rettssystemet ved å belyse utfordringer knyttet til ruspolitikken etter flere tiår med debatt om rettssikkerhet. Innlandet politidistrikt fikk tidligere oppdrag fra Riksadvokaten om å utrede straffespørsmål knyttet til ARODs aksjoner i 2023 og 2024, og vi setter pris på distriktets rolle i denne prosessen. Ved flere anledninger vernet Innlandet politidistrikt om rettsstaten og menneskerettighetskjempere etter grunnløse anklager fra Oslo Statsadvokatembeter, men til tross for gode intensjoner fra involverte jurister, som politiadvokat Christine Lundstein, har det oppstått spørsmål om etterforskningen og behandlingen i Oslo tingrett 25. november 2024 tilstrekkelig adresserte straffefrihetsgrunner og Grunnlovens § 89.

Vi forstår at Politi- og påtalemyndighet har fulgt etablerte prosedyrer, men skadene fra en langvarig nedprioritering av rettighetsjuss blir ikke mindre av å overse dem. Vi mener det er behov for en bredere prinsipiell vurdering av straffelovens §§ 231 og 232 for å sikre rettssikkerhet, og for å styrke rettsstatsbegrepene og opprettholde den konstitusjonelle ordenen, oppfordrer vi Riksadvokaten til å ta ansvar – for eksempel ved å oppnevne en settepolitimester eller settestatsadvokat for en upartisk behandling.

Slik kan Riksadvokaten bidra til å gjenopprette tilliten til rettsstaten. Denne tilliten er stadig mer utfordret, særlig siden Justisdepartementet ikke har utredet mindre inngripende tiltak enn forbud. Siden Straffelovkommisjonens NOU 2002: 4 har justissektoren sviktet fagansvaret ved å straffe på tilbakeviste premisser, og samtlige justisministre har snakket før de har tenkt – som [Johs. Andenæs](#) vurderte det i 2002. Politi og borgere fortjener klarhet i den usikkerheten som følger. AROD jobber internasjonalt for å [påvirke](#) lov og rett i 46 land i tråd med menneskerettslige forpliktelser, men svikt i ledelse har store negative ringvirkninger. Riksadvokaten kan forebygge ytterligere skade ved å ta ansvar for vilkårlig forfølgelse, og sendingen av cannabis aktiverer prøvelsesretten, som pålegger påtalemyndighet og domstoler plikt til å avklare om forbudet oppfyller et legitimt formål.

Når andre land regulerer cannabis for å beskytte folkehelsen, kan ikke norske myndigheter ta dette for gitt. Riksadvokaten må gripe inn for å bevare en liberal rettsstat; ellers undermineres domstolenes uavhengighet, mens den politiske prosessen fortsetter på villspor. Norges menneskerettsproblemer vil forverres, og vedlagte dokumentasjon forklarer behovet for sannhet og forsoning:

- [Sannhet og Forsoning vol. 1](#) (Justisdepartementets ansvar for ruspolitikk, 2024) – En detaljert analyse av historisk utvikling, Høyesteretts svikt og straffens forsvar.
- [Sannhet og Forsoning vol. 12](#) (Den høyere påtalemyndighets ansvar for ruspolitikk, 2024) – Fokuserer på grunnlaget for straff, 30 år med sviktet fagansvar og konstitusjonelt ansvar.
- [Human Rising: The Prohibitionist Psychosis and its Constitutional Implications](#) – Bok som dokumenterer vilkårlig forfølgelse og svikt i ledelse, samt forbudets ødeleggende kraft.
- [Søknad til Den europeiske menneskerettsdomstolen](#) – ARODs søknad mot Norge for brudd på EMK art. 3, 5, 6, 8, 13, 14 og 18, med detaljer om urettferdig prosess og vilkårlig forfølgelse. Linken innbefatter komplett liste over bevis, inkludert domstolsavgjørelser, rapporter, artikler, bøker og dokumentarer som viser ruspolitikken manglende legitimitet.

Disse dokumentene viser at rusforbudet bygger på omdiskuterte premisser, at rettsvesenet har unnlatt forholdsmessighetsanalyse til tross for gjentatte utredninger som bestrider straff, og at forbudet har store ødeleggende konsekvenser. De underbygger ansvaret for rettsstaten og viser at jurister som unnlater prinsipiell prøving kan bidra til utfordringer med rettssikkerheten. Dette er særlig relevant siden AROD og Oslo tingrett har [anmeldt](#) hverandre for motarbeidelse av rettsvesenet, og politiet [plikter](#) å avklare hvem som har prinsippene på sin side. Korrekt påtale er avgjørende for å unngå at politi og påtalemyndighet misbrukes i et maktspill på rettsstatens bekostning, og AROD har utarbeidet en sjekkliste som klargjør ansvar for rettssikkerheten. Listen er et verktøy for objektiv vurdering: Hvert punkt inkluderer et spørsmål, forventet svar (basert på fakta), begrunnelse og kildehenvisninger. Riksadvokaten oppfordres til å verifisere svarene for å sikre integritet i påtalemyndigheten. Hvis dette ikke prioriteres, vil det ytterligere undergrave rettssikkerheten jf. Politiloven § 6.

Sjekkliste for Politiet: Avklaring av Trussel mot Rettsstaten

Spørsmål	Forventet svar	Begrunnelse og Kilde
----------	----------------	----------------------

Har jurister i flere tiår bestridt rusforbudet og argumentert for forholdsmessighetsanalyse?	Ja	Debatten har pågått siden 1960-tallet, med kritikere som peker på forbudets ineffektivitet og uforholdsmessighet. Se Andenæs' artikkel "Liberalising av Narkotika?" (1994); Sannhet og Forsoning vol. 1, s. 20–68; EMD klage s. 9.
Har utredninger i over 20 år anbefalt avkriminalisering basert på strafferettens prinsipper?	Ja	Utredninger som NOU 2002:4 og NOU 2019:26 anbefaler avkriminalisering grunnet høye kostnader og manglende effekt. Se NOU 2002:4; NOU 2019:26; Sannhet og Forsoning vol. 12, s. 112.
Har historikere, kriminologer og retts sosiologer advart mot kriminalisering og påpekt sydebukkmekanisme i ruspolitikken?	Ja	Ekspertter som Nils Christie, Ragnar Hauge, og Thomas Mathiesen har påpekt scapegoating som driver for politikk, med paralleller til historiske forfølgelser. Se dokumentaren "Mikalsen v Norway: Moving a Nation Forward" (2023); Sannhet og Forsoning vol. 1, s. 99 (Prinsipielle hensyn).
Gjør Prop. 92 L (2020–2021) klart at straff er uhensiktsmessig målt mot strafferettens prinsipper?	Ja	Proposisjonen aksepterer at kriminalisering er feilaktig og bør erstattes med hjelp. Se Prop. 92 L; Sannhet og Forsoning vol. 12, s. 86 (Grunnlaget for straff).
Hvis utredninger viser at straff ikke kan forsvares, har lovgiver plikt til å utrede mindre inngripende tiltak?	Ja	Dette følger av Grunnloven § 98, 102 og EMK art. 8 (forholdsmessighet). Se EMD-klage; Sannhet og Forsoning vol. 1, (Straffens forsvar).
Har lovgiver fulgt opp utredninger med mindre inngripende tiltak?	Nei	Reformforslag som Prop. 92 L ble nedstemt, til tross for anbefalinger. Se Sannhet og Forsoning vol. 12.
Hvis mindre inngripende tiltak ikke vurderes, kan borgere og politi være trygge på at Politiloven følges og maktbruk er nødvendig?	Nei	Manglende vurdering undergraver nødvendighetsprinsippet. Utredninger indikerer at kuren er verre enn sykdommen. Se Prop. 92 L (2020–2021)

Finnes dokumentasjon som viser at politiets innsats på rusfeltet trygger samfunnet?	Nei	Innsatsen har ikke redusert tilbud/ etterspørsel, men økt kriminalitet. Se Sannhet og Forsoning vol. 1 (Rettsstatens svikt).
Finnes rapporter som tyder på økt vold og utrygghet ved økt politiinnsats på rusfeltet?	Ja	Økt innsats korrelerer med mer organisert kriminalitet og overdoser. Se UNHRC (2021); COE Baseline Study on Human Rights and Drug Policy (2019); NOU 2019:26
Regulerer stadig flere land cannabis for å beskytte folkehelsen?	Ja	Land som Tyskland (2024), Canada (2018) og Uruguay regulerer. Se Pompidou Group (2021); "Requiem for the Rule of Law".
Kan Norge ta for gitt at forbudet oppfyller et legitimt formål hvis flere stater regulerer?	Nei	Internasjonal trend viser forbudets manglende nødvendighet. Se UN Human Rights Commissioner-anbefalinger; EMD-søknad.
Er straff på tilbakeviste premisser identisk med vilkårlig forfølgelse?	Ja	Dette strider mot EMK art. 5. Se COE Parliamentary Assembly-studie; Sannhet og Forsoning vol. 1, (Høyesteretts svikt).
Har påtalemyndigheten ansvar for rettsstaten?	Ja	Domstolene skal sikre uavhengig kontroll siden 1822 og statsadvokater har lederansvar for å sikre integritet i lovverk. Se NOU 2020:11; Etiske Retningslinjer for Påtalemyndigheten; Sannhet og Forsoning vol. 12, (Konstitusjonelt Ansvar).
Til tross for utredninger som viser feil premisser, antar Høyesterett i HR-2022-731-A legitimt formål basert på politisk flertall – ofrer domstolene rettssikkerheten?	Ja	Dommen unnlater full EMK-prøving. Se HR 2022-731-A; Høyesterett-avslag (2. juli 2025); Sannhet og Forsoning vol. 1, s. 54 (Høyesteretts svikt).
Har eksperter påpekt konflikt mellom styringsjuss og rettighetsjuss, med myndigheter som prioriterer	Ja	Politiets rolle vektlegger styringsjuss over rettigheter. Se Politi og Rolleforståelse

styringsjuss, og kan dette gi menneskerettsproblemer?		(2023); Sannhet og Forsoning vol. 12, s. 189 (Konstitusjonelt ansvar).
Er domstolenes uavhengighet ivaretatt hvis forbudet beskyttes mot prinsipiell kritikk?	Nei	Nektelse av bevis i ARODs sak viser bias. Se Oslo Tingretts dom (5. desember 2024); EMD-klage.

Denne sjekklisten gir grunnlag for å vurdere om jurister som beskytter forbudet mot konstitusjonell kontroll ivaretar plikter til rettsstaten. Utgangspunktet er at AROD har benyttet sivil ulydighet for rettsutvikling på et lenge utsatt område, mens politi- og påtalemyndighet har behandlet det som profittmotivert kriminalitet for å unngå prinsippavgjørelse. Dette har ført til at spørsmål om vilkårlig forfølgelse videreføres under Riksadvokatens vakt. Siden 1994, da Riksadvokat Georg Fredrik Rieber-Mohn motsatte seg Andenæs' forsøk på å vektlegge kontrollomkostninger, har Riksadvokaten utsatt å behandle utfordringer for rettssikkerheten. Maktmidler, budsjetter og prestisje er prioritert på bekostning av rettigheter, men det var én ting å beskytte forbudet for 30 år siden og en annen i dag. Riksadvokaten har selv oppgitt det narkotikafrie samfunnsidealet, og fagansvar innebærer å skille aktører som hører hjemme på markedet fra de som rammes av straffeloven.

Ikke bare må brukere trygges og samfunnet beskyttes fra hensynsløse aktører, men etter 60 års forbud på stadig tynnere grunnlag må integritet bygges i lovverk. Til tross for tidligere henvendelser, har ikke politi og påtalemyndighet tatt grep for rettssikkerheten. Nedprioritering av rettighetsjuss fortsetter, og Riksadvokatens kontor mottar cannabis fordi AROD vil gi norske myndigheter en ny mulighet til å verne om prinsipper som må veie tungt om en rettsstat skal bestå. Vi ønsker sannhet og forsoning, slik at nasjonen kan reise seg mot potensialet som ligger uforløst i vår grunnlovsarv, og om den tilsendte cannabis behandles korrekt kan Norge spares et stadig større menneskerettsproblem.

Dette bidrar også til at Riksadvokatens prioriteringer for 2025 realiseres. Det er ikke mulig å avklare en terskel for avhengighet uten en rettighetsanalyse, og AROD og Riksadvokaten har felles interesse i å rydde i et omstridt terreng. Jeg ser derfor frem til avhør og er tilgjengelig for ytterligere avklaringer.

Med vennlig hilsen,

Roar Mikalsen

Leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk